Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
недеља
24 септембра 1939
Година V
Бр. 223(1.302)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази свакодневно осим понедељника
Примерак 1 дин.
Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација: Краља Александра 7. — Телефони: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.480. — Поштански фах број 178. — Рукописи се не враћају

Врховни савезнички ратни савет састао се у Енглеској

и проучио питање фабрикације оружја, муниције и снабдевања

На западном фронту још увек траје затишје

Лондон, 23 септембра. А.А.) Рајтер јавља:

Званично се саопштава да се јуче у Енглеској састао Врховни ратни савет.

Састанку су присуствовали г. г. Даладје, Детри, Гамлен и адмирал г. Дарлам, као претставници Француске, и г. г. Чемберлен, Халифакс и Четфилд, као претставници Енглеске.

Одржане су две седнице, једна пре, а друга после подне.

Врховни ратни савет расмотрио је догађаје који су се десили после састанка Врховог ратног савета 14 септембра и проучио њихове последице на будући ток догађаја.

Постигнут је потпун споразум о одлукама које треба да се предузму да би се постигао ефекат планова савезника.

Врховни ратни савет проучио је питање фабрикације оружја, муниције и снабдевања и сложио се по питању процедуре за координацију и повећање напора двеју влада.

—о—

ГРАДИЋЕ СЕ ДРУМ МОСКВА—БЕРЛИН

Копенхаген, 23 септембра. — Берлински дописник „Национал титенде" јавља да су се Немачка и Русија споразумеле да ће саградити аутомобилски пут који ће везати Берлин и Москву. Прва етапа овог друма између Москве и Минска с руске стране већ је изграђена, док ће Немци преузети даље етапе од Минска до Берлина.

МАРШАЛ ВОРОШИЛОВ ПУТУЈЕ У БЕРЛИН

Рим, 23 септембра. — (А. А.) Агенција Стефани јавља из Риге:

Сазнаје се из Москве да се потврђује вест да ће маршал г. Ворошилов отпутовати за Берлин 29 овог месеца.

—о—

ЗАПЛЕЊЕНА ЦЕЛОКУПНА ИМОВИНА РОТШИЛДА

Лондон, 23 септембра. — Из добро обавештеног извора јављају из Берлина да је заплењена целокупна имовина Јулиуса Ротшилда.

—ооо—

ГЕНЕРАЛ ФОН ФРИЧ ПАО У БОРБИ КОД ВАРШАВЕ

Берлин, 23 септембра. (А. А.) — ДНБ јавља из главног стана Вођа Рајха:

Генерал-обрст г. фон Фрич пао је 22 септембра у борбама код Варшаве.

Вођа Рајха и врховни командант оружане силе у дневној заповести одао је почаст генерал-обрст фон Фричу. Вођа Рајха наредио је да се сахрана фон Фрича изврши о државном трошку.

Париз, 23 септембра. (А.А.) Авас јавља:

Комунике од 22 септембра увече гласи:

„Затишје на целом фронту.

Поморске снаге настављају ефикасно да обезбеђују заштиту транспорта и да гоне непријатељске подморнице".

Рим, 23 септембра. (А. А.) — Нарочити дописник листа „Месаџеро", на француском фронту, истиче у свом допису да су Французу извршили низ операција у напуштеном простору између фронта Номеслен у сектору Сарбрикена, у циљу да би припремили терен за евентуалну офанзиву, пошто је Мажиновљев линија изграђена тако близу границе да француске трупе не би имале иначе простора да маневришу. Дописник тврди да се на томе сектору фронта спрема очигледно важна акција, што доказује трајни артиљериски двобој и непрекидна делатност ваздухопловних снага с једне и с друге стране. Приликом те извиђачке делатности ваздухопловних снага замећу се сваки час борбе у ваздуху.

—о—

15.000 ДОБРОВОЉАЦА ЈЕВРЕЈА КРЕНУЛО У ЕНГЛЕСКУ

Тел Авив, 23 септембра. — 15.000 добровољаца, Јевреја, укрцало се у луци Тел Авив. Лађа је у четвртак пошла према Енглеској.

БРИСЕЛСКИ ЛИСТ О СТАВУ БАЛКАНСКИХ ЗЕМАЉА

Брисел, 23 септембра. — Специјални дописник „Двадесетог века" јавља свом листу из Софије о преговорима француског генерала г. Вегана. Дописник констатује да ће преговори г. Вегана тешко бити успешни. У принципу Турска се слаже са пројектом једног балканског савеза, али се, тврди дописник, код неких других балканских држава примећује резервисаност пошто желе да у данашњој мутној међународној ситуацији сачувају своју резервисаност. Успех преговора г. Вегана у многоме зависи од става Италије. Румунија ни по коју цену не жели да мења свој став неутралности, држећи се строго немачко-румунских споразума о лиферовању петролеума. Тако је, јавља софиски дописник „Двадесетог века" г. Веган већ на почетку својих преговора наишао на многе тешкоће које у многоме отежавају његову мисију.

—о—

ГЕНЕРАЛ ЧУМА РАЊЕН

Будимпешта, 23 септембра. — Како „Пестер лојд" јавља, одбраном пољске престонице управљају следећа лица: генерал Чума, бивши Пилсудсков легионар, пуковник Липински, познати војни историчар, и мајор Старжински, градоначелник града Варшаве, познати стари сарадник и пријатељ покојног маршала Пилсудског. Њихови најревноснији сарадници су браћа мајора Старжинског, Мјечислав, главни уредник „Газете Пољске", и Роман, директор пољског радија.

Према последњим извештајима, генерал Чума је наводно рањен приликом последњег бомбардовања Варшаве, а на његово место је дошао генерал Румл.

—о—

Париз, 23 септембра. — Генерални конзул Шведске у Алжиру Фреберг ухапшен је од стране француске полиције када је прешао интернационалну зону у француском Мароку.

У недељу пре подне, у присуству Бана г. др. Јована Радивојевића, обавиће се свечано освећење нове банске палате

Себа појединих одељења Банске управе из градске куће у нову банску палату већ је у пуном јеку

Пресељење Банске управе из градске куће у нову банску палату већ је почело. Као што је познато, до 1 октобра биће пресељене све канцеларије смештене у градској кући. Опште одељење сели се већ три дана, док је Трговинско одељење данас почело са селидбом. У току идуће недеље преселиће се из градске куће још и Управно и Финансиско одељење.

У новој банској палати свако одељење је смештено посебно. Кроз главни улаз долази се у кабинет бана и његовог помоћника. Кабинет бана састоји се из пет, а кабинет помоћника бана из три одељења. Ходници и хол покривени су мрамором. Ту је омогућено задржавање већег броја публике која чека на пријем код бана и помоћника бана.

Улаз у остала одељења биће на другим странама палате. У торњу банске палате биће такође смештене неке канцеларије. Ту је монтиран лифт.

Сутра пре подне, у 11 часова, у присуству Бана г. др. Јована Радивојевића, помоћника бана г. Драгомира Дринчића, свих начелника и чиновништва, извршиће се свечано освећење нове банске палате.

Као што је познато, градња банске палате трајала је две године. На подизање ове велике и репрезентативне палате утрошено је око 40 милиона динара. За набавку канцелариског и осталог намештаја употребљена је свота од 15 милиона динара. Палата је пресвучена мрамором.

Бански двор, који се налази иза банске палате, а у коме ће бити смештен стан г. Бана, већница и клупске просторије, још није потпуно довршен. Како сазнајемо, бански двор ће бити довршен до пролећа.

МИНИСТАР Г. ДР. ЧУБРИЛОВИЋ О РЕШЕЊУ ДОБРОВОЉАЧКОГ ПИТАЊА

Првих дана месеца октобра присупиће се додељивању добровољачке земље у Панчевачком Риту

У Панчевачком Риту поделиће се добровољцима, који ће се ту населити, 25.000 јутара земље

Београд, 23 септембра. — Као што је „Дан“ недавно први јавио, иницијативом министра пољопривреде г. др. Бранка Чубриловића приступило се у Министарству пољопривреде дефинитивном решењу добровољачког питања. Сада је донета дефинитивна одлука да се 25.000 кат. јутара земље у Панчевачком Риту подели нашим добровољцима, који ће се ту и населити. Већ ових дана поделиће се 15.000 кат. јутара, док ће доцније бити подељено још 10.000.

Добровољци за које не буде довољно земље, добиће 4 од сто државне обвезнице. Деоба земље и државних обвезница отпочеће већ током идућег месеца

Тим поводом министар г. Чубриловић дао је јуче претставницима штампе ову изјаву:

После исцрпних реферата мојих начелника и састанака са претставницима Главног савеза добровољаца Краљевине Југославије, ми смо ишли на лице места у Панчевачки Рит, јер се о њему углавном и ради, и тамо донели закључак да се првих дана месеца октобра почне да додељује земља онима који имају начелна решења за Панчевачки Рит. У ту сврху Савез добровољаца и наше министарство издало је распис појединцима и свима добровољачким месним организацијама у земљи о моделитету додељивања земље и закључено је да се 30 овог месеца састану сви делегати месних организација појединих срезова и области у Београду и да појединац за поједине срезове и бановине прихвати комплекс одређеног земљишта за његов реон који ће бити власништво добровољаца.

Пошто насељавање не може да следује одмах због техничких тешкоћа, то ће добровољци имати право да у одређеном року земљу издају под аренду, али ће се морати после тог одређеног рока и да населе и то под много бољим условима него што је то досад рађено

У дискусији са стручњацима из министарства и претставницима добровољаца дошли смо до закључка, да би услови за насељавање били бољи ако би се држава побринула да тим добровољацима изради потпуно спремне колоније за живот и обраду оних култура које одговарају земљишту. Тиме бисмо ушли у другу фазу решавања овог важног питања а уједно дошли и до његовог коначног решења.

По решењу Министарског савета потписана је јуче уредба о давању 4% државних обвезница оним добровољцима који су се изјаснили да воле више обвезнице него земљу, а и за које за данас нема одређеног простора за колонизацију. Те ће се обвезнице штампати одмах у сагласности са г. министром финансија, а моћи ће се делити концем октобра ове године.

На тај начин би се држава коначно одужила тим нашим ратницима пред историјом, а у ова тешка времена влада Народног споразума имала би мирну савест.

На седници Извршног одбора Удружења општинских службеника расправиће се низ важних питања

За недељу, 24 о. м., заказана је у Новом Саду седница Извршног одбора Удружења општинских службеника Дунавске бановине. Бан г. др. Јован Радивојевић одобрио је да чланови одбора могу присуствовати седници и поред наређења којим су обустављена сва отсуствовања општинских службеника из места службовања. На седницу су позвати: гг. Јован Максимовић, бележник из Мариолане, претседник Удружења, затим потпретседници Светозар Трифуновић, бележник из Бођана, и Станко Вучковић, бележник из Дарде, претседник Надзорног одбора г. Тоша Искруљев, бележник из Светозара Милетића, и секретар Удружења Иван Гајић, благајник из Старе Пазове. Како смо обавештени, на дневном реду се налазе хитна и важна питања за побољшање положаја сталежа општинских службеника

ПРЕМЕШТАЈ ПОЛИТИЧКО-УПРАВНИХ ПРИПРАВНИКА

Г. Бранко Ружић, политичко-управни приправник Банске управе, враћен је на своју ранију дужност у Среско начелство у Сремску Митровицу, г. Веља Мајић, политичко-управни приправник Банске управе, такође је враћен на своју ранију дужност у Управу полиције у Новом Саду.

НА ВЕНЦУ ЈЕ ОТВОРЕН САНАТОРИЈУМ ЗА ТУБЕРКУЛОЗНУ СРЕДЊОШКОЛСКУ ОМЛАДИНУ

Градња и уређај санаторијума стајали су близу милион динара

Ових дана сасвим нечујно, на Венцу је отворен један модеран санаторијум за лечење туберкулозне средњошколске омладине из Дунавске бановине. Санаторијум једна лепа једноспратна зграда снабдевена свим потребним уређајем, саграђена је из заједничких средстава Фондова за здравствену заштиту свих средњих школа Дунавске бановине, под надзором и у сарадњи са Просветним одељењем Банске управе у Новом Саду. Градња и уређење овог санаторијума, којим је попуњена једна давнашња и важна санитарна потреба наших крајева стајала је близу милион динара.

У санаторијуму, чије је вођство поверено одличним стручњацима, биће места за 40—50 уч. Одељење уч. је одвојено од одељења ученица. Оболели ученици и ученице добијаће целокупну дневну опскрбу са трошковима лечења за минималну цену од 25 динара дневно, док ће сиромашни ученици бити примљени у санаторијум потпуно бесплатн

Како смо обавештени меродавни кругови сада проучавају и могућност отварања једне специјалне гимназије за туберкулозне ученике код нас у којој би они, подвргнути стручном и брижљивом лечењу, могли истовремено да савлађују и наставни програм те тако, за време лечења, не би пропуштали време у свом школовању. Ово би била прва гимназија те врсте код нас, а трећа у Европи. Према једном пројекту та гимназија, уколико дође до остварења ове замисли, била би отворена у Манђелосу, у Срему. Свакако, када се има у виду релативно велики проценат оболења од туберкулозе код наше омладине, па и средњошколске, надлежне власти требале би да поклоне пуну пажњу остварењу овог пројекта.

Редовно купање у Новосадској јодној минералној води чува Ваш организам од реуме

СПОРАЗУМ У ПОГЛЕДУ ИЗВОЗА СТОКЕ У НЕМАЧКУ

Београд, 23 септембра. — Ових дана требало је да отпочне експорт рогате стоке у Немачку и Протекторат, али је одложен за неколико дана, док се не расчисти питање плаћања. У погледу плаћања је дошло до споразума, према коме ће наша држава недељно лиферовати 1000 свиња и 200 грла рогате стоке. Експортерима ће се у року од 3—6 месеци исплаћивати рачуни. Експорт у Протекторат вршиће се по досадашњим условима. Експорту у Италију такође не стоје никакве запреке, те је осигуран извоз 40 вагона, односно 600 грла рогате стоке.

Г. Никола Чепинац, инспектор Министарства просвете, боравио је јуче у Новом Саду.

Постављени су повереници одјела Банске Власти Бановине Хрватске

За повереника за град Загреб постављен је судија г. Мато Старчевић. — Смењена је досадашња градска управа

Загреб, 23 септембра. — На основу Уредбе о устројству Бановине Хрватске бан г. др. Иван Шубашић својом јучерашњом одлуком повео је вођство одјела Банске Власти следећим личностима: за унутрашње послове г. Богдану Бојкићу, банском инспектору; за просвету г. Исидору Шкорјачу, професору; за правосуђе г. Фрањи Жилићу, већнику Стола седморице; за сељачко господарство г. Славку Колару, директору Више пољопривредне школе; за шумарство инж. г. Ивици Фрковићу, инспектору Министарства шума; за рударство инж. г. Николи Беланчићу, генералном директору руда у миру; за обрт, трговину и индустрију г. др. Мирку Ламеру, доценту Високе економско-комерцијалне школе; за техничке радове инж. г. Звонимиру Павешићу, вишем техничком саветнику; за народно здравље г. др. Милутину Косановићу, среском лекару; за финансиске послове г. др. Владимиру Франолићу, бановинском финансиском саветнику. Вођство претседничког уреда поверено је г. Фрањи Фрołу, вишем банском саветнику, док је за шефа кабинета бана постављен г. Владимир Шипуш, бански саветник. Одлуком бана Хрватске разрешена је досадашња градска управа у Загребу, на челу са г. др. Теодором Пејчићем, те је за повереника за град Загреб постављен г. Мато Старчевић, судија Судбеног стола у Загребу. (ДАН)

Постављен је комесар у Средишном уреду за осигурање радника

На основу овлашћења у Финансиском закону за 1939/40 годину министар социјалне политике и народног здравља г. др. Срђан Будисављевић донео је решење о смењивању равнатељства и надзорног одбора Средишног уреда за осигурање радника. Истим решењем за комесара Сузора-а постављен је г. Јурај Гашпарац, публициста и бивши велики жупан.

У НЕДЕЉУ СЕ ДРЖИ ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА „СЛОВЕНАЧКОГ ЈУГА“ У ПЕТРОВГРАДУ

Петровград, 23 септембра. — Једна група петровградских студената присталица ЈРЗ одржаће у недељу 24 о. м., у великој сали бивше жупаниске палате оснивачку скупштину новог удружења „Словенски југ“. Циљ овог удружења биће да развија политичку свест народа и да шири идеје ЈРЗ. Ово удружење биће централно за Банат, те ће у појединим градовима и општинама Баната оснивати пододборе.

Удружење ће издавати разне публикације а његови чланови одржаваће предавања у целом Банату. (Дан)

Г. ДР. МИЛОРАД ВЛАШКАЛИН, НОВИ ПОМОЋНИК МИНИСТРА УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

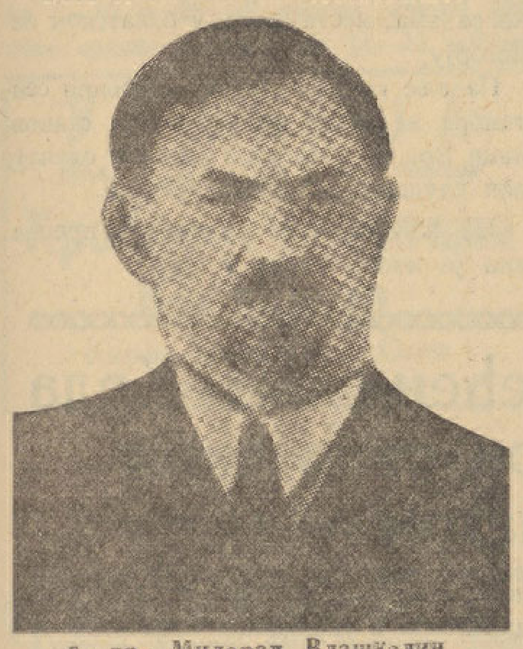

г. др. Милорад Влашкалин

Указом Краљевских Намесника, на предлог Министра унутрашњих послова, постављен је за помоћника Министра унутрашњих послова, друге групе другог степена, г. др. Милорад М. Влашкалин, генерални инспектор Министарства унутрашњих послова, друге групе другог степена. Г. Влашкалин ће водити врховну полициску управу (одељење јавне безбедности).

Нови помоћник Миситра унутрашњих послова г. др. Милорад Влашкалин је је Војвођанин. Он је рођен у Нинчићеву, у Банату 1890 године, у угледној и родољубивој свештеничкој кући. Пошто је основну школу завршио у свом родном месту г. др. Влашкалин је матурирао приватно у Српској православној великој гимназији у Новом Саду. За приватне испите гимназије га је спремао његов отац прота г. Милош Влашкалин који је сада архијерејски намесник и прота у Врањеву, у Новобечејском срезу. Правни факултет г. др. Влашкалин је завршио у Београду, где је положио и докторат правних наука.

Г. др. Влашкалин је више од две деценије провео са службом у ресору Министарства унутрашњих послова. Већ 1 децембра 1918 године отпочео је своју каријеру управног чиновника у Министарству унутрашњих послова у коме је ресору данас заузео највиши чиновнички положај. Као ретко спреман и савестан чиновник, а уз то одличан стручњак за административно право и један од наших најбољих познавалаца организације полициске службе, г. др. Влашкалин је својим дугогодишњим радом у Министарству унутрашњих послова стекао велике заслуге за унапређење наше управне струке. Г. др. Влашкалин је учествовао и на многим међународним конференцијама, као претставник наше државе, а нарочито у преговорима са Мађарском и Румунијом. Он је и писац многих расправа из области управног права. Од покретања „Службеног гласника“ Министарства унутрашњих послова он је уредник његовог неслужбеног дела у коме се третирају сва актуелна питања из области управног права.

Најзад, треба нарочито истаћи да је г. др. Влашкалин одличан познавалац прилика и потреба Војводине, као и специфичних национално-економских и културних потреба наших крајева. Његов долазак на положај помоћника Министра унутрашњих дела поздравиће несумњиво, његови многобројни пријатељи и поштоваоци у целој земљи, а нарочито они из Војводине.

За своје многобројне заслуге г. др. Влашкалин је одликован многим нашим и страним одликовањима. Он је носилац ордена Белог Орла четвртог и петог степена, Св. Саве трећег и четвртог степена, Југословенске Круне трећег степена, Румунске Круне трећег степена, Мађарског Крста трећег степена и других.

Родољубље војвођанског Српства

Поводом једне интересантне полемике у „Хрватском дневнику“

У овим тешким и озбиљним временима, које преживљује читава Европа, а нарочито мали народи, који стрепе за своју државну самосталност и за свој национални опстанак, нашао се један човек, и то још јавни радник, који је оштро и безобзирно, путем штампе, изразио сумњу у родољубље и патриотизам Срба Војвођана, иако је и сувише добро познато колико је драгоцених морал них и материјалних жртава подносио српски народ у Војводини за велико дело Ослобођења и Уједињења, не само пре Светског рата него и за време самога рата, и каквих високих заслуга има Војводина за изграђивање, јачање и консолидовање Југославије, у духу слободе и демократије, и на основу истинске једнакости и равноправности Срба, Хрвата и Словенаца.

Јавни радник, о коме ће овде бити реч, није нико други већ г. Душан С. Николајевић, публициста и књижевник, који је ту скоро, без икаквог стварног и оправданог разлога, напао на војвођанске и остале пречанске Србе, вероватно с претпоставком да нико из ових крајева неће смети да одбије његове насртаје и устане у одбрану националног поноса и моралног достојанства овдашњег Српства.

Међутим, г. Душан С. Николајевић се преварио у своме рачуну и у својим претпоставкама. На његов памфлет одговорио му је један Србин из Војводине ,истина без потписа, али врло оштро и са разумљивим огорчењем. Не знамо ко је писац овога одговора и у начелу не одобравамо анонимно полемисање, али морамо признати да је дотични писац (свеједно из којих се разлога није потписао) у многоме у праву, када, на овај и овакав начин, приказује политичку недоследност г. Николајевића у „Хрватском дневнику“ (17 коловоза 1939, страна 5):

„Душан Николајевић, барјактар свих могућих режима, професионални тумач и апологета свих могућих „идеја“ (и оних, које је Црњански г. 1935 с њему сличним Стефановићем продавао по думпиг цијени); узима и опет ријеч. О чему све не Николајевић није говорио? Полемизирао је с великом дозом увјерења о апостолу Павлу; писао о мржњи Синклеровој и Толстојевој према жељезници; тумачио узвишену етику и естетику Достојевског и држао провокаторске говоре за време петосвибањских избора. (Као што је познато, г. Николајевић је био заменик посланичког кандидата за Београд — Земун — Панчево, на земаљској листи г. Богољуба Јевтића, на парламентарним изборима од 5 маја 1935.) Још ми је у сјећању његов говор, одржан уочи петосвибањских избора у Вајфертовој пивари у Панчеву. Било је с њиме неколико „начелних“ политичара: Св. Поповић и још неки, с читавом гардом плаћеника, увјерених „присталица“ др. Дује, који су с камењем у џеповима — заштитним средством Николајевићева интелектуализма — по команди аплаудирали његовом мудром разлагању. А он је као пророк и визионар говорио: „Ово нису обични избори“, — и нису, чим он суделује у њима! „Бити или не бити, питање је сад!“... „Сутра ће се водити голема борба између конструктивних и деструктивних сила; између позитивних и мрачних сила“. И као кулминација позната крилатица: „Тко гласа против — гласа за Јанка Пусту!“

Затим писац чланка у „Хрватском дневнику“ убедљиво и духовито анализира најновију „фазу“ политичке и публицистичке делатности г. Душана С. Николајевића, уочи склапања споразума између Београда и Загреба. Између осталога. писац вели и ово:

„Не жели он нити да се с видјела повуче, нити пак, још мање, да „веже себи камен“ па да с површине политичких и друштвених вода нестане. Не. Пошто му је политичка савјест погорјела, он се не устручава „да окрене опаклију“ и почне из нова. Не ради се ту дакле о некој метаморфози. Метаморфоза је ипак једна нијанса еволуције. А политичку еволуцију може преживљавати ипак само онај човјек ,који има становитих начела...“

На крају својих излагања, писац долази до овог закључка:

„Ради се заправо о томе, да један професионални литерат, говорник својих или писац наручених говора, покушава развити свој барјак у новој комбинацији боја, за евентуално новостворену средину. Жеља је да кле за афирмацијом. И то не бити само обичан следбеник, јер се тада мора слиједити начело, већ бити звучник и тумач „новог схваћања“. Ето, тако можемо схватити и ми Срби и ви Хрвати његов усклик: „Нека се изврши споразум у славу Стјепана Радића, највећег југословенског човјека!“ Та сјетите се Крсте Цицварића и његовог последњег чланка прије сасушења финанцијалних извора“.

Овако је одговорио г. Душану С. Николајевићу један Србин из Војводине преко „Хрватског дневника“. Одговор је оштар, али разумљив и у многоме оправдан. Наравно, г. Николајевић се осетио погођеним и реагирао је одмах, жестоко, са много претеране оштрине и са њему својственим упитивањима. Није одговорио у форми чланка, него у облику писма уредништву „Хрватског дневника“. Међутим, изгледа да је у писму било толико увреда, нетачности и неукусности, да га уредништво није хтело штампати у целини, него само у изводу, и то са овом мотивацијом: „Није нам могуће донијети цијело то писмо, јер бисмо га морали истодобно коментирати, а то би нам заузело одвише простора.“

Писмо г. Николајевића изишло је у „Хрватском дневнику“ од 20 коловоза (страна 5) под карактеристичним насловом: „Душан Николајевић против пречанских Срба“. Ми не желимо да цитирамо из тога писма ни оно што је објављено у „Хрватском дневнику“, јер бисмо и ми „морали истодобно коментирати“ садржину изнесених хипотеза и тврђења, а то коментирање би и нама „заузело одвише простора“. Стога ћемо цитирати само један једини став из писма г. Душана С. Николајевића, који ће бити сасвим довољан да открије политички менталитет овога нашег „темпераментног полемичара“ и „неустрашивог борца“. Тај став гласи од речи до речи овако:

„Алудира се на реченицу, коју је Светомир Николајевић пред педесет година добацио неким Србима пречанима. Рекао је Светомир неким Србима „из прека“, да им је српство — шупља фраза. Због тога је Светомир раздражено до безумља нападан и клеветан. Судбина хоће, да син клеветанога може данас поновити ријеч свога родитеља, а да „патриоти“ „из прека“ буду осуђени на — шутњу. Захвалан сам „Хрватском дневнику“, да ми пружа могућност да и ја кажем истину: Многим и многим мизерним пречанским Србима српство је — шупља фраза“.

Овако пише г. Душан С. Николајевић, а уредништво „Хрватског дневника“ коментарише ово и овакво његово писање овим речима: „Не знамо, зашто је Душан Николајевић управо нама упутио овакво писмо о пречанским Србима. Кад бисмо ми тврдили оно, што пише Душан Николајевић, гракнули би Србијанци, да смо опијени од мржње према Србима. Душан Николајевић међутим сматра, да је управо сада вријеме, да се овакве ствари износе. И ми ово доносимо, али само као мишљење Душана Николајевића. Било би ипак угодније, кад би он ове ствари писао у каквом српском листу...“

Не мислимо даље да цитирамо, јер је ствар јасна сама по себи. Заиста, никада није било актуелније писати о родољубљу Срба Војвођана, него баш сада, у ове дане, када се читав српски народ у Војводини спрема да прослави успомену на свога великог борца и мученика Светозара Милетића, у ове дане када ће се у Новом Саду открити величанствен споменик Милетићу, дело Ивана Мештровића, највећег уметника Словенског Југа, који је у камену и бронзи овековечио лик народног великана Војводине, оличење правог, српског, војвођанског родољубља.

ДР. К. Н. МИЛУТИНОВИЋ

ЛЕКОВИТО ДЕЛОВАЊЕ РОГАШКЕ МИНЕРАЛНЕ ВОДЕ: КОД ОПШТЕ НЕРВОЗЕ угодно умирује Рогашка вода Темпел помешана са воћним соком.

Rogaška slatina

СЛОГИНА СТРАНА

Рад на подизању нашега народа у Војводини

У прошлом броју Слогине стране донели смо леп чланак нашега сарадника, г. Ивана Мутибарића, учитеља, под насловом: Учитељи и друштво Слога. У том чланку позивају се учитељи и други интелектуалци у Војводини да помогну родољубиву акцију друштва Слоге, и раде на подизању нашега народа.

Друштво Слога је већ више пута чинило сличне апеле нашој интелигенцији. Ми верујемо да у нашим селима, паланкама и градовима има много људи који би могли и желели да сарађују и буду од користи нашем народу, али су непокретни, чекају да „и други почну", не могу да се одлуче на акцију. Ми смо добили много пријатеља, али мало стварне помоћи. Ми Југословени смо у погледу организације и рада на унапређењу нашега народа, много заостали, и иза наших мањина и иза наших радника од пре рата. Пре рата се енергично и смишљено радило. Нарочито жив рад је показивало друштво Привредник. Сада је све застало. Друштво Слога жели да се наново почне рад, и то рад организован, плански, који мора показати успеха. Даје се прилика сваком јавном раднику и родољубу да сарађује на важним народним задацима; свачија помоћ је добро дошла, драгоцена. Свако може радити, према својим способностима: било као сарадник на Слогиној страни (и на нашем листу када га друштво покрене), било као радник, организатор на селу, оснивач Месне Слоге или какве земљорадничке или друге задруге, читаонице, књижнице итд.

Нека се свако придружи нашој акцији с таком вољом и поверењем с каквим ми примамо сваког честитог члана нашег друштва, па ће наши послови поћи напред.

Сада, у овом бурном, ратном времену, не може се радити с пуним замахом, јер све људе је притиснуло ишчекивање због неизвесности, али чим ово бурно време прође и наступи миран живот, Слога треба да пође живим, снажним, свесним радом напред, да се поправе наше многе грешке и да се ударе темељи боље, снажније будућности.

ЗАПИСИ ЈЕДНОГ ИНЖИЊЕРА

МИТА РОКСИЋ ИЗ БОЉЕВАЦА

У Бољевцима, на Сави, према Обреновцу, био је сеоски трговац, гостионичар, поседник, воћар и пчелар. Иначе народни просветитељ и народни филозоф. Имао је многобројну лепу, здраву и разумну породицу. Упознао сам га кад сам био на градњи насипа поред Саве од Земуна до Бољеваца 1904 године. Ту су заинтересована била села Бежанија, Сурчин, Јаково и Бољевци и манастир Фенек. Пре задолмљивања и Ђпререгулисања унутрашњих вода биле су то све дивље земље, а данас су тамо свуда дивна и богата поља. Идеја и замисао тога рада је била пок. чика Стеве В. Поповића, управитеља Текелијанума у Будимпешти и народног посланика у Срему, који се тиме одужио својим бирачима.

Господар Мита Роксић био је прави тип одличног српског човека. Рођен, одрастао и живео у чистој народној средини, задржао је све наше народне врлине у великој мери. Био је врло трезвен и разуман човек и упадао је у очи сваком ко год би с њим дошао у додир. Иако је имао велике дужности према својој многобројној породици коју је лепо извео на пут, није био грамзив ни себичан више но што је то и разумљиво и потребно. Штавише, стално је наглашавао, да су себичност и грамзљивост најружније и најодвратније мане. То многи учени људи треба да запамте, да не би давали сељацима рђав пример.

Стално је проповедао да је он ушао у највећу школу живота, када је постао пчелар и када је почео да мисли о пчелињем поретку и да свом пчеларењу има захвалити што је у свима приликама показивао толику трезвеност и разумност. Није бадава наш пчеларски првак некадашњи карловачки професор, Јован Живановић, тако одлучно пропагирао ширење пчеларства. Доста је било само прочитати и проучити његове књиге о пчеларству, ма човек ни не постао пчелар, па да из њих стекне огромну корист и поуку. Колико се тек учи човек, који око пчела стално послује и њима се занима.

Господар Мита васпитао је своје сељаке на солидност, на вредноћу, на бегање од раскалашности и од разврата причајући им вечито о пчелама. Матица је по његовим речима пре свега оличена женственост а трутови ироши. Пчеле радилице биле су по њему мукотрпне домаћице и редуше и домаћини уједно, јер трутови не раде ништа. Па је наједаред сврнуо на човекову породицу, наглашујући како је положај жене тежак: треба да буде и љубовца, и мати, и домаћица и најбољи друг и саветник своме мужу и својој деци. Његова је породица заиста и била примерна. У светском рату тешко је настрадао и много се напатио, а није чудо, јер су непријатељске власти подозревале увек од њега и од сличних људи. Али морална снага усађена у све његове синове и кћери тако је била велика, да је окрутни непријатељ није могао сломити. Каква је то била гадна држава, која је своје најодличније грађане кињила, мучила, и прогонила!? Срби нису никада били издајници, јер то карактеру нашем не одговара, али смо се борили одлучно за своја човечанска и грађанска права. Један од најодлучнијих бораца српских у томе крају Срема био је Мита Роксић. Када је нашем целом народу 1908 године бачена рукавица, ми смо је примили а наш непријатељ је пропао и нема га више.

Поред учитеља била је у селу и једна учитељица. Донела је идеје о еманципацији жена. Жена и по старинској моди мора да врши много заната, а мудро је народ рекао: пет заната — десет невоља. Колико ће жена тек онда невоља имати, када буде још више заната вршила. Младе девојке треба да чувају пре свега своју женственост, јер то је њихово највеће благо и нека ништа не чине што руши њихову женственост, пошто тиме руше и своју срећу. Нка им је зато увек пред очима величанствена матица у кошници, женка и мати с једне стране, а с друге стране опет суве пчеле радилице, бесне и пакосне, иако, додуше, врло корисне. Природа лежи на женствености женке. То важи и за жену човека. Где треба да тражи своју срећу жена-човек, то је природа одредила и када жена бежи од тога, бежи од своје среће а доноси другом само несрећу. То је била проста филозофија господара Мите Роксића.

ИНЖ. МИЛИВОЈ МАТИЋ

ГРАД У СЕПТЕМБРУ

Град је нанео велике штете вршачким виноградима

Вршац, 23 септембра. — Јуче по подне, око 17 часова, у Вршцу је падала јака киша. Пљусак је био тако јак, да се такав не памти чак и у јеку лета. Са јаким пљуском скоро 15 минута падао је град величине врапчијег јајета, који је нанео приличну штету виноградима, местимично, у банатском виногорју.

Падање града у другој половини септембра не памте ни најстарији становници Вршца, нити су о сличном случају они слушали од својих предака.

Јак пљусак кише са градом преплавио је многе улице у граду.

У Вршцу је освећен дом Кола српских сестара са ђачким интернатом

Вршац, 23 септембра. — Јуче у подне обављено је, на веома свечан начин освећење дома Кола српских сестара, у коме је отворен уређен мушки интернат за средњошколску омладину. Репрезентативна зграда до саме гимназије примерно је уређена. У њој су већ смештена 23 питомца. Сав уређај је на хигијенској и најмодернијој основи. Заступљена су сва одељења и просторије, које су данас биле препуњене најугледнијом публиком Вршца.

У 11.30 часова отпочео је црквени обред водоосвећења и резање славског колача, пошто је Коло истог дана славило своју славу. Затим је обављено освећење дома. Чинодејствовао је прота — аархијерејски намесник г. Светислав Стојаковић са једним свештеником и једним ђаконом. Овом чину присуствовали су, поред многобројних претставника војних, цивилних и црквених власти и националних и културно-просветних и хуманих установа и бригадни генерал г. Драгољуб Станковић, срески начелник г. Душан Коларовић, претстојник полиције г. др. Исаков, директори школа гг. Сучевић, Лигзић, Зарић, Рибаров; школски надзорници гг. Ђ. Марковић и Ђ. Гавриловић, директори: Народне банке г. Хопе, Водне задруге инж. Коларов, командир жандармериске чете капетан г. Радовић, директори и управници надлештава и установа.

По завршеном црквеном обреду прота г. Стојаковић одржао је подужи говор о значају освећења дома и о хуманој делатности Кола. Претседница гђа Олга Ника-Дурса поздравила је затим госте, истакавши дугогодишњи напорни рад Кола на хуманом пољу као и велики труд и напор док је Коло дошло до свог дома и интерната.

Затим је говорила гђа Милева Тодоровић, која је са гђом Аранђеловић претстављала главни одбор Кола Српских сестара из Београда. — Гца Тодоровић је нарочито истакла агилан рад претседнице гђе Дурсе и сарадњу чланица, који је крунисан ретким успехом.

Овај интернат претставља најуређенију установу ове врсте у Вршцу. Коло је из својих скромних сретстава и хуманим гестом г. др. Светомира Мијатовића, адвокат из Вршца, постигло онакав успех као ретко која установа до данас. Тај успех крунисао је неуморни рад вредних сестара домаћица, које су у својој хуманој секцији обезбедиле домаћинско старање за преко 20 питомаца који се школују у Вршцу.

Л. М. Н.

Тамбурашки оркестар Браћа Козарски продужује гостовање у Новом Саду

Популарни тамбурашки оркестар Браћа Козарски који је за кратко време стекао симпатије наше публике, како дознајемо, продужио је на општу жељу своје гостовање до конца овога месеца у ресторану „Спомен дом".

За суботу и недељу 23 и 24 о. м. спрема се једно пријатно изненађење љубитељима песме и музике. Наиме, те две вечери свираће и певаће уз пратњу горњег оркестра наш омиљени радио певач и хармоникаш Станисав Јефтић „Лала", као гост.

КРОЗ НОВИ САД

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

УРАНИЈА

Данас у 3, 5, 7.15 и 9.15 часова

Храброст капетана Косталија

Карл Лудвиг-Дил, Олга Чехова, Карин Хард

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Од 23 до 26 септембра

Апотека Илин Мр. Душана, Вилсонов трг бр. 4. Телефон 24-45.

Апотека Машић Мр. Николе, Темеринска ул. бр. 2. Телефон 22-91.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА

„Књаз Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169. РУМА: Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА: Тел. 40.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Розалија, Вера, кћи Розалије Антман, служавке. — Мушко дете Јосипа Ласака, надничара, и Терезе Рац. — Мушко дете Воке Ковачића, радника, и Катице Бајковић. — Мушко дете Томе Дудаша, надничара, и Вере Хевер. — Женско дете Николе Марића, радника, и Вишке Уљаревић. — Мушко дете Имра Хајдуа, кројача, и Илоне Мајваји. — Мушко дете Николе Крнединац, ливца, и Алисе Волф.

Венчања није било!

Умрли су: Слободан Дамјановић, дете, старо 4 мес. — Удова Крисхабер, рођ. Кон, дом., стара 65 год. Удова Каталин Берта, рођ. Бартош, дом., стара 87 год. — Јожеф Секереш, надничар, стар 65 год.

НОВА КУЋА НА РОГЉУ у лепом крају са 5 станова, цена: 160.000 дин. рента 1.400 дин.

КУЋА У ТЕМЕРИНСКОЈ УЛИЦИ са великим плацем, фронт 22 метра, дубина 80 метара подесна за зидање, цена: 140.000 дин.

КУЋА ЗА УЖИВАЊЕ у сред града три паркетиране собе од 5x5 мет., купатило, конфор, на дворишту још један стан, велико, паркирано двориште, цена: 130.000 дин. у готовом и дуг од 60.000 дин. продаје Посреднички биро Мојатовић Стевана, Милетићева 12. Тел. 23-23. (2359)

1 ПАЛАТА са 12 станова са годишњом рентом 100.000 дин. продајем за цену 1,350.000 динара.

КУЋА за ренту са 9 станова са годишњим приходом 70.000 дин. продајем за цену од 700.000 дин.

7 ПАРЦЕЛА код велике пијаце и трамвајске станице продајем уједно и засебно по парцели 37.000, дин. — Агенција Мирков, Кр. Петра Првог бр. 3 Нови Сад. 2360

ПРОДАЈЕ СЕ

комплетно лепа трпезарија, и разни намештај видети Краља Петра Новог 9 на спрату. 236

РАСКОПАНА ЉУБАВНА ЈАЗБИНА У СУБОТИЦИ

У центру Суботице полиција је упала у кућу у којој су се састајали парови из свих друштвених слојева

Ухапшена је власница луксузно намештеног стана са два своја помагача

Суботица, 23 септембра. — Пре неколико дана полиција је приредила рацију у неким сумњивијим локалима и приватним становима. Полицији је том приликом пошло за руком да открије једну добро организовану подвођачку дружину. Ухапшена је Катарина, жена Стевана Јенеи, која је у извесним круговима позната под именом „Кати-нени". Она је због подвођења одговарала већ неколико пута.

Приликом претреса у њеном стану су се налазиле младе жене и девојке у великом броју. Оне су признале да су биле на стану и хране код Катарине и да су примале мушкарце, а заслужени новац с њом делиле.

„Кати-нени" је у почетку одлучно одрицала да се професионално бави подвођењем, али је најзад ипак признала да већ неколико година, у центру града, у елегантно намештеном стану (од две собе) прима посете мушкараца, који код ње долазе да нађу разоноде. Сем тога њен стан је био састајалиште неких љубавних парова из бољих кругова.

Катарина је признала да је имала отмене муштерије и да су у њен стан долазили не само мушкарци, него и жене и девојке из угледних кућа. Она је од њих примала хонорар од 50—100 динара. Међутим, и поред настојања власти, она није хтела да саопшти имена својих муштерија, јер налази да је дискреција главни услов у њеној професији и да је зајамчена чашћу.

Полиција је ухапсила и Данча Лаушева и Александра Острогонца, на које је пала сумња да су врбовали госте за Катарину.

Катарина је предата суду.

ВЕРИДБЕ

Канд. јур. ЕДИТ ШВАРЦ, Нови Сад ЕРНЕ ХАЈОШ, Париз, ВЕРЕНИ.

Госпођица СОЊА АДАМОВИЋ, ћерка г. др. Петра Адамовића, главног градског физика у Новом Саду и инж. БОГДАН ЈАРАКУЛА, инспектор банске управе у Новом Саду, ВЕРЕНИ.

Проведите угодну јесен у

РАДЕНСКОЈ БАЊИ

која лечи са успехом болести срца, бубрега, јетре, стомака, унутарње жлезда и сполне сметње.

Септембар-октобар

паушал 10 дана 750 динара

Урачунато све: стан (свака слободна соба по сопственом избору), храна, 1 лекарски преглед и од њега прописане природне угљичне или минералне купке, бањска, музичка и општинска такса, анализа мокраће, собна послуга и лечење пијењем наше лековите воде. Опширне проспекте добите на захтев код

Управа Раденске лековите бање Слатина Раденци

Директна кола из Београда, Загреба и Љубљане до саме бање.

У хотелу главба, дансинг и тонкино.

Једна мина плови Дунавом према Новом Саду

Вуковар, 23 септембра. — Капетанија Речне пловидбе у Вуковару обавештена је са мађарске границе да једна мина плови Дунавом, према Југославији. Према обавештењу, ова мина се на мађарској територији случајно ослободила и није више пронађена.

Према мишљењу стручњака, мина је требало да доплива у Богојево до четвртка. Према томе, данас се налази између Вуковара и Новог Сада. Према опису мађарских власти, мина је причвршћена за једну даску 20 центиметара дужине и 50 центиметара ширине. Боја даске и мине одговара боји воде, тако да ју је веома тешко приметити.

Своме драгом и незаборављеном супругу

✝

Ђорђу Мркићу

даваћу полугодишњи помен у капели Успенског гробља, у недељу 24 септембра у 11.30 часова пре подне.

Ожалошћена супруга
КАТИЦА Ђ. МРКИЋА

АПОЛО

Премијера

Карневал на леду

ЖАН КРАФОРД
ЖАМЕС СТЕВАРТ

ОДЕОН

Премијера

Дини и Харди на дивљем западу

МИКИ РОНЕЈ - ЈУДИ ЦЕЦИЛИЈА ПАРКЕР - ЛЕВИС СТОНЕ

РОЈАЛ

Дупли програм

1. Издајица прерије

ЖОРЖ О БРИЈЕН

2. Ултиматум

ДИТА ; АРЛО - ЕРИК фон ШТРОХАЈМ

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Спасенија Кљајић, радница, испила је извесну количину масне соде. Утврђено је да је извршила покушај самоубиства због несрећне љубави.

Терезија Керменц, домаћица, са станом у Порти, 2, пријавила је Управи полиције крађу кожног зимског капута из стана. Пријављене су, затим, крађе бициклова на штету Димитрија Зајца и Стевана Хевера.

Упис у Вишу трг. школу Новосадске трговачке омладине вршиће се од 25 до 30 о. м., увече од 5 до 8 сати. Упис је бесплатан. Настава почиње 2 октобра о. г.

ЂАЦИ!

ако желите да имате првокласне и модерно израђене фотографије за ђачке легитимације за цену 6 ком 9 дин. можете их добити једино у

Фото Студију Рojал

Трг Ослобођења бр. 2.

Годишња скупштина подружнице Друштва Фрушка Гора одржаће се у недељу у Каменици

У недељу, 24 септембра, одржаће агилна подружница Друштва Фрушка Гора у Сремској Каменици своју осму редовну годишњу скупштину. Скупштина почиње у 10 часова у Дому Црвеног крста. Несумњиво је да ће се из извештаја о раду у 1938 години видети леп успех ове подружнице, која је још раније подигла и стално ширила и дотеривала своју популарну плажу на Дунаву, испред Каменичког парка. Подружница, сем тога, даје сталну иницијативу за коначно решење проблема Каменичког парка. Претседник подружнице је г. Бранислав Марић, судија, а секретар г. др. Бранко Манојловић, лекар.

Пресуда г. Стевану Дињашком и друговима прогласиће се 29 о. м.

Као што смо јавили, јуче је настављено суђење г. Стевану Дињашком, бившем директору Државне свиларе, и друговима. Саслушан је као вештак инжињер г. Миливој Матић, који је дао исказ по питању колике су биле награде предузимача за извршење грађевинских радова у режији, у времену од 1928—1931 године.

Суд ће пресуду прогласити у петак, 29 о. м., у 12 часова.

НЕДЕЉНИ спортски програм

БСК—Војводина у Новом Саду

Обилан програм лигашког и потсавезног првенства

Ова недеља биће, попут прећашње, врло обилна првенственим утакмицама Лигашко првенство игра се у осам разних места, а првенствене борбе на територији Новосадског потсавеза, за потсавезне бодове, широм Потсавеза.

Првак државе, БСК, игра са Војводином у Н. Саду

Новосадска спортска публика и спортисти из околине имаће у недељу ретку прилику да виде на делу, у Новом Саду, најбољи клуб Југославије, вишеструког првака државе Београдски спорт клуб. „Плави" ће за противника имати новосадског првака, Војводину.

Иако реалне прогнозе иду све у прилог Б. с. клуба, који се сматра за сигурног фаворита у сусрету са новим лигашем, Војводином, сусрет нимало не губи у занимљивости услед предвиђања да ће „плави" сигурно освојити оба бода. Сама игра Б. с. клуба односно свих његових асова, довољан је мамац за публику. Међутим, знајући да Војводина уме да да добре партије баш против најјачих противника, и с те стране треба очекивати доста уживања, јер ће јачи отпор Новосађана свакако принудити „плаве" да покажу све што знају.

БСК долази комплетан. Његов тим у редовном саставу гласи: Мркушић, Белеслин, Дубац, Манола, Драгићевић, Лехнер, Глишовић, Вељаревић, Божовић Вујадиновић, (Николић) и Пашански.

Војводина ће поставити овај тим: Седмаков, Мајган, Попеску, Симин, Божић, Мустагрудић, Мишков, Шосбергер, Велкер, Марковић, и Бошњаковић.

Игра се на игралишту „Карађорђе". Суди г. Шибалић из Суботице.

У предигри састају се подмлаци Војводине и Текстила (првенствена).

Остали лигашки сусрети

У петом колу Националне и Хрватско-словеначке лиге, осим сусрета у Новом Саду, састаће се још ови парови:

у Београду: Југославија — Бата;
у Скопљу: Грађански — Баск:
у Загребу: Хашк — Хајдук;
у Сплиту: С. к. Сплит — Грађански (Загреб);
у Сарајеву: Сашк — Славија (В);
у Љубљани: Љубљана — Славија (О); и
у Суботици: Жак — Земун и Бачка—Конкордија.

(Сарајевска Славија и београдско Јединство су слободни).

СРЕЋКЕ

за вучење 1 класе 14 октобра

купујмо или наручујмо поштом код главног овлашћеног продавца

Лајош Лустиг

Нови Сад, Краља Александра улица 13.

План пружа огромне могућности за згодитке.

Роман „Дана"

ТИ-БА

КЋИ АНАМА

Роман од Жана Д'Ема (12)

20

— — — — — — — —

Живот је сада поново добио свој уобичајени ток...

Ти-Ба се вратила у село пре петнаест дана. Лето је било жарко и температура све већа, тако да је млада девојка ретко излазила.

У топлим часовима дана, остајала је у кући и вршила домаће послове. Кад би врућина престала и први поветарац дунуо, њен вереник је долазио по њу. Кокетно удешена, са цветом у коси, изашла би она тад са њим. Држећи се за руке, они су ишли кроз село. Људи, који су се враћали са пољских радова, гледали су их са очима зависти, добацујући Лоју погледе пуне дивљења и потсмеха.

А они, безбрижни и лаки ишли су својим путем и ћеретали. Ти-Ба нарочито није престајала да прича! Сећала се чудних визија из Велике пагоде и причала их свом веренику. Са много покрета и похвала, описала му је свој боравак код Ти-Нам, њене тоалете, њене украсе и њен дом. Причала је затим и о својој шетњи по врту, заборављајући ипак, према инстиктивној потреби прикривања, да исприча своју авантуру са странцем, у великом осенченом врту

Свакога дана сећала се нових детаља, нових чињеница, које је била заборавила и који су се сад враћали са свом потребном тачношћу.

Лој, ћутљив, слушаше испуњавајући своје очи њеном сликом.

Ишли су једно поред другог; на махове њихови кукови су се дотицали и кад би она, у намери да види да ли је добро слуша, подвукла коју реч својим јасним погледом у његове очи, Ловац на пауне би тад осетио како му се нешто пење у грло из дубине душе... и смешио се нервозно, незнајући ни сам зашто!

Њихова је срећа била потпуна и без сенке.

Сељаци су их посматрали са симпатијама. Искривљени Бао, несрећни Лојев супарник, који се онако некаваљерски понашао на дан њихове веридбе, био је нестао. Проводио је дане у шуми и враћао се тек кад падне ноћ. У селу га нико није виђао на недељним сеоским забавама, а нико није ни жалио његово отсуство, јер је он био чудан, прек и притворан, који је радо остајао пострани, ловио сам, без пријатеља и друга.

Не гледајући више његову незграпну силуету, Ти-Ба је била задовољна.

Лој га је потпуно заборавио — и мислио је само на своју вереницу и на своју љубав према њој.

21

Недеље, и читав месец дана су прошли, лагано, у летњој жези...

Тога јутра Ти-Ба се пробудила услед неке ларме. Брзо се обукла и изашла.

Напољу је приметила неуобичајену вреву. Из свих кућа, расутих по зеленилу, људи су журно излазили; сви одлазили на крај села. Она се помеша с групама и не знајући тачно о чему се ради, пође заједно.

Успут је срела Тана, млађег брата свог вереника, који се враћао трчећи; она га задржа и упита:

— Шта се догађа?

Журећи се дечко јој добаци:

— Тигар је посетио ноћас стару Ма,... убио њеног бивола.

И потрча даље, вичући и дижући узбуну:

— Онг Коп!... Онг Коп! (Господар Тигар!)

Ти-Ба пожури. Улазећи у малу кућицу и њено двориште, примети стару Ма која је клечала пред телом свог бивола. Животиња је лежала мртва искренута са стране. Њена сап, раскрвављена, носила је знакове тигрових зуби, а врат сав крвав и раздеран, већ се осећао услед летње врућине.

Старица је кукала и проклињала, позивајући богове за сведоке своје несреће.

— Сирота жена!.. тако стара!.. и која никад није заборавила да жртвује Буди и да моли богове!... Бар да јој је тигар узео једну свињу, макар и највећу! Али не, већ баш бивола, њеног јединог бивола! Ах, несреће, несреће!...

22

Од тога дана мир је био дефинитивно поремећен у селу...

Чим би почело да се смркава, сва су врата затварана. Ноћу су се пси подвлачили под кревете, дрхћући, и завијајући дуго и на најмањи шум...

У ноћи, њихови урлици и лавеж, понављани у хору, одјекивали би тужно кроз цело село.

Сваког јутра установљено је да фали по нека свиња или би био пронађен који биво и тад би се у тој кући чула кукњава и плач.

Једне вечери, мала Ким, ћерка Цеа, која се дуже задржала на паши, није дошла кући. Биволи које је водила да их напоји, вратили су се сами. Тресући главом, спуштених рогова, са белом пеном на устима, пројурили су кроз село и улетели у своју шталу, дрхћући од страха...

— — — — — — — —

Близу потока, нађено је међу блатом и поломљеним гранама, само парче женског одела, окрвављеног, док се под једним дрветом локва згуснуте крви, сушила...

Продавци новина

могу добити стално запослење уз добру зараду. Пријавити се Администрацији „Дана", Краља Александра ул., број 7.

Утакмице за првенство Нип-а

У потсавезном првенству, у првом разреду биће четири прворазредне утакмице и то само у провинцији. Њихов распоред је следећи:

У Ср. Митровици: Грађански — Нак; у Шапцу Мачва — Цемент; у Б. Паланци Слога — Раднички и у Инђији Жск — Истра.

У другом разреду Нип-а програм изгледа овако:

У Бачкој групи:

У Новом Саду, на игралишту Трг. омладине: Ливничар — Славија (Нови Сад) и Рапид — Футошки с. к.; на игралишту Нака: Трг. омладина — Сло. вачки и Нфк — Конкордија и на игралишту Жск-а: Карађорђе — Жск и Текстил — Ј. Макаби.

у Пивницама: Јаношик — Обилић;
у Чуругу: Хајдук — Темерински ск.;
у Кисачу: Татра — Гвожђар;
у Г. Ковиљу: Шајкаш — Југославија (Госпођинци);
у Жабљу: Борац — Југовић;
у Тителу: Грађански — Бачка.

У Сремској групи:

у Петроварадину: Јелачић — Сремац;
у Ст. Пазови: Штефаник — Славија (Ст. П.);
у Ср. Каменици: Фрушкогорац — Раднички (И);
у Инђији: Иск — Стражилово;
у Руми: Звезда — Лск;
у Ср. Митровици: Трговачки — Мск Раднички;
у Врднику: Рудар — Раднички (Ш) и у Шапцу: Занатлија — Занатлија (М).

Подмладак у Новом Саду:

Истра — Раднички; Трг. омладина — Раднички; Славија — Нак и Макаби — Нфк.

Пазрашиста г. Славко Шајић напушћа болницу кроз 20—30 дана

Вршац, 23 септембра. — Хирург градске болнице у Вршцу, г. др. Мане Будисављевић, поред свог огромног свакодневног посла, од пре два дана опседнут је небројеним питањима, обично телефоном, како је са здрављем нашег познатог пилота г. Славка Шајића. И као човек и као авијатичар г. Шајић има велики број пријатеља из свих друштвених сталежа у Вршцу. Свих, од дана несреће, интересује стање здравља њиховог пријатеља — г. Шајића.

То нам је потврдио и сам г. Будисављевић, који као ретко савесни лекар бди над свим болесницима. По речима г. др. Будисављевића, стање здравља г. Шајића је задовољавајуће и по његовом мишљењу болесник ће за 20 до 30 дана моћи да напусти болницу.

Како на нас тако и на све пријатеље и познанике г. Шајића, најповољније је деловао извештај г. др. Будисављевића да нема никаквих компликација и да је критично време измакло. Што се тиче повреда, оне ће постепено и у означено време бити зацељене.

Прекјуче је сахрањен познати вршачки гостионичар и ресторатер на железничкој станици Чеда Враговић, који је погинуо у авионској несрећи. До вечне куће покојног Враговића отпратио је, поред родбине, велики број познаника, пријатеља и поштовалаца, које је заиста ражалостио ова тешка несрећа.

Намештај добија се у најбољем квалитету са најлепшим избором и најповољнијим ценама код **Бенце** Петровград Нови Сад Пашићева улица број 20

МАЛИ ОГЛАСИ

ФУРУНЕ

за веће локале продају се уз јевтине цене **ХОРВАТ И ПРИСТАЈИ** гвожђара Краља Петра Другог 54 телефон бр. 24—82. (2335)

КУЋА

са гостионицом у срцу Новог Сада сигурна егзистенција хитно за продају. Цена 180.000 дин. „Посреднички биро". Нови Сад. Железничка 1. (2333)

ЗА ПРОДАЈУ

9 јутара првокласне земље у атару Н. Футога. Упитати у администрацији.

ЗА ИЗДАВАЊЕ

за 1 октобар више уличних и дворишних станова, способних за канцеларије. Ближа обавештења у канцеларији Аполо биоскоп д. д., Нови Сад (Трг Ослобођења 6). (2267)

„МУЗИКА"

Нови Сад, Краља Петра Другог бр. 47 Хармонике „ХОНЕР" и „РАУНЕР"; виолине, цитре, гитаре итд. Оправке и штимовање свих музичких инструмената. Јевтине цене. Тачна послуга. (2031)

КУПИО БИ

дућанску тезгу, дугачку и један писаћи сто. Кацаф, Уставска 20.

КУЋА

у центру Новог Сада за продају. Рента 18.000 цена 160.000 дин. „Посреднички биро" Нови Сад, Железничка 1. (2358)

ЖЕНИО БИ

озбиљну Јеврејку која има готових новаца, приватни намештеник 25 год. Босанац. (2354)

ИЗДАЈЕ СЕ

модеран једнособни стан са свим нужним просторијама. Упитати у администрацији. (2338)

ТРАЖИМ ФИНАНСИЈЕРА

за војну лиферацију. Понуде под шифром „Мобилан капитал" молим на администрацију. (2356)

ОГЛАС

Од 1 новембра издају се 4 комплетна стана од 2 собе и нужним просторије у новој згради Инжењерске коморе Цара Николаја улица. — За услове обратити се Инжењерској комори Булевар Кр. Марије 9 пре подне. (2357)

КОНКУРС

Требамо два чиновника, обавештење даје Удружење занатлија Трг Кнегиње Зорке 15. — Управа Удружења. (2355)

ЗАКЛОНЕ

за заштиту од ваздушних напада пројектује и изводи Грађевинско предузеће инж. Маринковић и инж. Цветков, Нови Сад, Железничка бр. 1. Телефон 30-22. (2346)

ОПШТИНСКИ ЧИНОВНИК

Србин, у Бановини Хрватској у бољем месту у околини Осијека, са 13 год. службе, 38 год. старости, воли пољопривредно газдинство, жели познанство ради женидбе госпођице до 32 год. Српкиње из сељачке куће са вишом наобразбом. Дискреција чашћу зајамчена. Цењене понуде са фотографијом која се враћа на администрацију листа под „Бивша војна крајина". (2344)

ФОКСТЕРИЈЕРИ

оштре длаке, чиста раса 2 месеца стари на продају. Упитати „РУКАВИЦА", Краља Александра 13. (2347)

ЈОРГАНЕ — ДУШЕКЕ

израдиће Вам добро и јефтино јорганџиска радња **Мише Милићев**, Нови Сад Краља Петра II бр. 39. (2350)

ТРАЖИМ

место васпитачице, говорим српски, мађарски и нешто немачки, адреса: Ружица Милановић, Тител. (2341)

Нашу канцеларију од 23 септембра преселили смо у

Краља Александра ул, 24

(палата Краус)

„Росија-Фонсијер"

друштво за осигурање и реосигурање.

ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО.

За наступајућу сезону

велики избор новитета у свили и штофовима препоручује цењ. публици и поред тешких прилика уз врло солидне цене фирма

Браћа Настасић,

НОВИ САД

Краља Александра 24 до поште

ИНДУСТРИЈА ОДЕЛА Д. Д.

филијала Нови Сад, Краља Петра I, бр. 5

ПРИСПЕЛИ СУ НОВИТЕТИ У МУШКОЈ, ЖЕНСКОЈ И ДЕЧИЈОЈ КОНФЕКЦИЈИ

Цене солидне, неповишене и утврђене!

Запамтите: „ЈЕЛЕН ОДЕЛА" Краља Петра I, бр. 5 преко пута Саборне цркве.

ЏАКОВИ

Цераде

Канап

најјевтиније код

АВРАМА ШИФА

завода за повајљивање врећа и церада

НОВИ САД

Краља Петра II ул. 22

Телефон 24-03.

Брзојави: Јутешиф

Творничко стоваришта морске траве, коњске длаке, кудеље, гуртна, кудељних чепова итд.

Тражите цјеновник.

Добро познати даменфризер

Мата

(Трг Ослобођења, 4) после једномесечног отсуства ПОНОВО СЕ ВРАТИО У Н. САД

Врши трајну ондулацију на најмодернији начин, као и фарбање косе по последњем париском систему.

ОКАСА таблете код полне слабости могу се покушати

Окаса таблете за мушке

100 комада Дин. 220.— уз повуку. - Заступник:

Апотека

Мр. РОЖМАН МИРОСЛАВ

Београд - Теразије 5

Огл. рег. С. бр. 5846—39

ПОГЛЕД ЈЕ СТАО!

и Ви сте запажени у Вашој хаљини која је сашивена по најновијој париској моди у салону

МИЛОШЕВИЋ

СТЕВАН, Нови Сад

Кр. Петра II ул. 1

За шоферски испит спрема

ПРОТИЋ, Илије Огњановића улица 21

Новоотворена крзнарска радња и крзнарска радионица

ХЕЈНРИХ УРШЕЛ

Нови Сад, Краља Петра II ул. 11

има на стоваришту све врсте крзнарске робе, израђује све модерне крзнарске ствари, прима поправке и прераду, за крзнаре и кројаче англо цене, велики избор, солидна послуга!

Штампарија „Дан"

НОВИ САД

Краља Александра 7

Израђује сваковрсне тисканице за трговачка, индустриска и занатска предузећа

Цене умерене.

Израда брза, и солидна :-:

ВАШЕ СВАКОДНЕВНО ПИЋЕ ЈЕ

кава **„Конзум"**

НОВИ САД, Краља Петра II, 2.

Већ 35 година у промету

Поповићев „ДЕСАНКА КРЕМ"

ПОКУШАЈТЕ!

Други крем нећете више употребљавати! — Тражите бесплатну мустру!

Југофлора а. г.

Београд Јеврем ова 6

Велика Кикинда Кнез Михајлова 3.

Само 24 динара је месечна претплата на „Дан", који се доставља у кућу претплатника

Власник за ДАН к. д.: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, главни уредник, Стевана Бранковачког 11. — Ротациона штампа: ДАН, штампарско-издавачко предузеће Краља Александра, 7.

СНАБДЕЈТЕ СЕ НА ВРЕМЕ ДОБРОМ ОБУЋОМ

15

48321-607 Дин 15·—
Дечије ципелице од лаковане гуме, са чврстим ђоновима. Не пропуштају воду.

29

28425-[illegible]08 Дин 29·
Женске лаковане ципеле од гуме на шпангу. Чувају ноге од влаге и хладноће.

29

2405-61000 Дин 29·—
Веома лагане трајне и практичне кожне ципеле за гимнастику и шпорт.

79

4767-68802 Дин 79·—
Ево бакандже коју земљорадници и радници највише воле. Масна кравина као непромочиви гумени ђонови најбоља су гаранција њене трајности.

19

58072-607 Дин 19·—
Дечији лаковани опанци са појачаним ђоновима и украшеним лицем. За јесен и зиму најбоља обућа за сеоску децу.

39

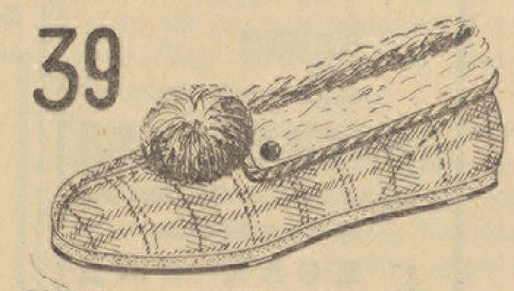

7225-44 Дин 39·—
Када се вратите с посла кући, најбоље ћете се одморити у овим удобним папућама од вуненог дубла, са дебелим филцаним ђоновима обложеним кожом.

29

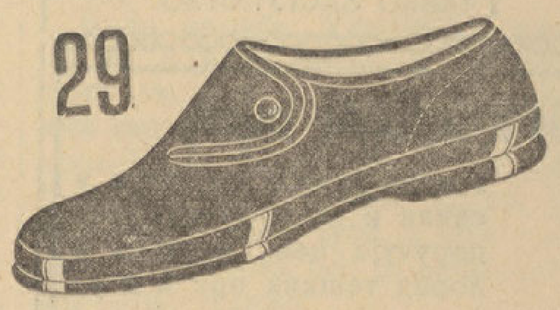

4634-609 Дин 29·—
Ево топлих зепа за хладне јесење дане. Израђене су од вуненог сукна са издржљивим гуменим ђоновима. Дечије Дин 19·—, женске Дин 25·— а мушке Дин 29·—

99

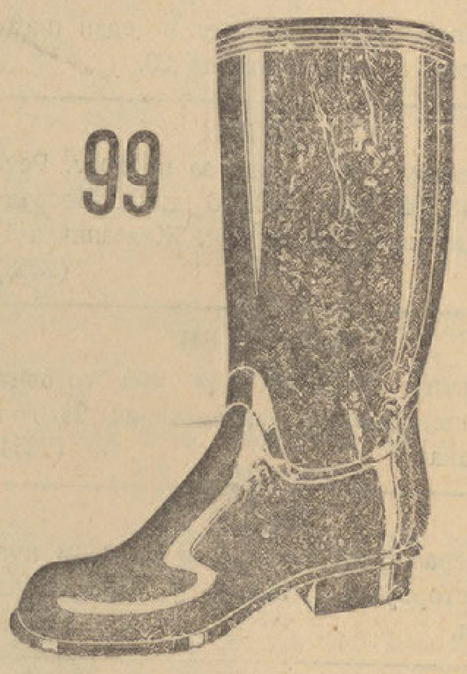

28997-693 Дин 99·—
Мушке гумене лаковане чижме, постављене топлом фланелском поставом. Зими их носи цео свет, јер ноге у њима увек су топле и суве.

49

5861-24804 Дин 49·—
Слатке дечије ципелице од лака, комбиноване са финим боксом. Препоручујемо их нарочито ради њихових удобности.

79

2625-66155 Дин 79·—
Кожне лагане ципеле од бокса са кожним ђоновима и полувисоким потпетицама. Подесне за сваку прилику.

39

0707-68001 Дин 39·—
Јаки и удобни опанци, са кожним ременом и са гуменим ђоновима, који су појачани гуменим цвокама. Руб је направљен из једног комада, па нема опасности да ће се разашити.

59

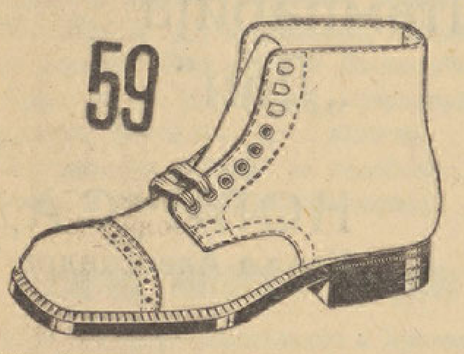

6962-43622 Дин 59·—
Отпорне и чврсте и при том лагане високе ципеле за дечаке. Од смеђег бокса, са јаким кожним ђоновима.

99

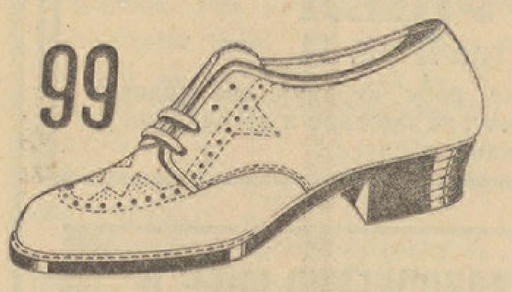

4[illegible]25-44647 Дин 99·—
Практичне женске шпортске ципеле од бокса, са кожним ђоновима и ниским потпетицама. Издрже сваки штрапац.

9

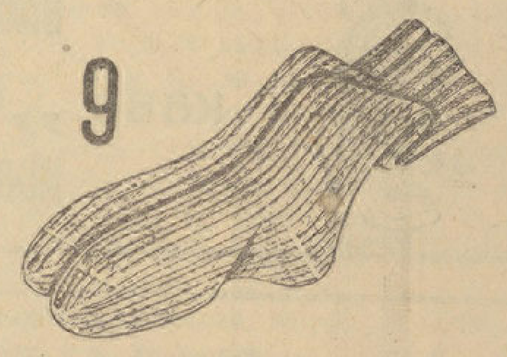

ЧЕШЉАНЕ Дин 9·—
Топле грајне и јевтине чарапе за штрапац. Неопходно су потребне уз гумену обућу.

5

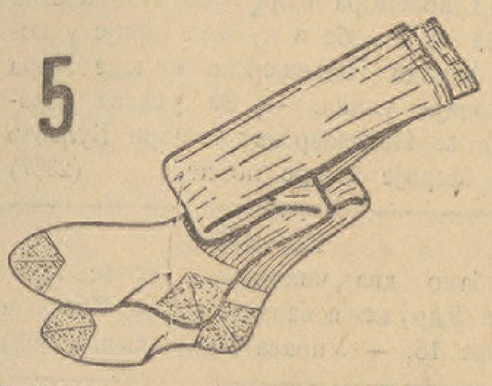

ДЕРАН
Дин 5·-, 6·-, 7·- и 8·-. Веома јевтине дечије патент памучне чарапе, Пета и прсти нарочито су појачани.

9

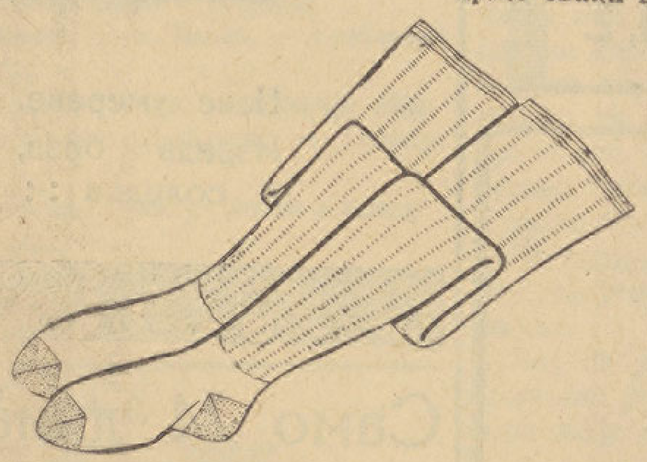

ЗОРА Дин 9·—
Трајне и јаке памучне чарапе за рад и кућу. Омиљене су међу домаћицама.

Бата